

Nr 45 för mars 2022

Kalendarium

Mars

19 februari-4 mars

Grundläggande
soldatutbildning för
frivilliga GU-F

17 mars

För din säkerhet!

23 mars

Förbundsstämma

25-27 mars

Kombatant utbildning

25-27 mars

Military weekend (prova
på kurs)

Aktuell information
hittar du på vår
hemsida:

<http://www.forsvarsutbildarna.se/goteborg>

Kontaktuppgifter

Adress

Övre kaserngården 4C,
Kvibergs kaserner
415 27 Göteborg

telefon

031 43 27 09
070 828 08 52

Redaktör

bertil.garpland@forsvarsutbildarna.se

Ja då tar vi nya tag, nu när livet håller på att bli lite normalare. Vi kan satsa på att genomföra vårt program för 2022. Det känns bra. Under 2020 och 2021 fick vi ställa in flera kurser och flytta andra.

Ungdomsverksamheten låg nere vissa tider. Alla rekommendationer är inte borta. Följ de som är kvar så vi slipper att hamna i eländet igen.

- Stanna hemma och undvik nära kontakt med andra om du är sjuk med symtom som kan vara covid-19
- Folkhälsomyndigheten rekommenderar vuxna personer som inte har vaccinerat sig att vidta särskilda försiktighetsåtgärder. Det innebär att dessa personer bör undvika trängsel och stora folksamlingar inomhus. De ovaccinerade som tillhör en medicinsk riskgrupp löper större risk för allvarlig sjukdom. Risken för allvarlig sjukdom ökar även i takt med stigande ålder

Vi lever i en orolig tid. Därför har vi med tre olika inlägg från Kungl

Krigsvetenskapsakademiens blogg :

- Ett om Rysslands agerande, när man nu utmanar Europa
- ett annat som handlar om befolkningskydd
- och till sist ett inlägg om elförsörjning

Program FöUtb Göteborg 2022.

(R) Syftet med regionaliseringen är bland annat att förbund ska kunna anordna kurser och verksamheter som Förvarsutbildarna har uppdrag/beställningar att genomföra. Uppdragen kommer från Förvarsmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

För mer information om FöUtb kursutbud besök vår hemsida:

<https://www.forsvarsutbildarna.se/goteborg/forsvarsutbildarna-goteborg/verksamhet/>

Datum	Verksamhet
26 jan	För din säkerhet Kviberg Öppen för allmänheten
23 febr	För din säkerhet Kviberg Öppen för allmänheten
19 febr-4 mars	Grundläggande soldatutbildning för frivilliga GU-F (R)
17 mars	För din säkerhet Kviberg Öppen för allmänheten
23 mars	Förbundsstämma Förvarsupplysning
25 - 27 mars	Military weekend Göteborgs garnison. (R)
25 - 27 mars	Kombatant utbildning Göteborg (R)
5 maj	Föredrag av Regionpolischefen - Amf4
7 - 8 maj	POC-kurs För Din Säkerhet (R) kurs -Tylebäck
18 maj	Tillsammans försvarar vi Sverige - medlemsaktivitet Kviberg
24 maj	För din säkerhet Kviberg Öppen för allmänheten
26 maj	Känsödagen
15 juni	Introduktion nya medlemmar - via Teams
16 juni	För din säkerhet! öppen för allmänheten
2 - 4 sept	Utbildning informatörer intro nya medlemmar i FFO (R)
10 - 11 sept	Military weekend – ungdom Göteborgs garnison
09 - 11 sept	Totalförvarsinformation - GK (R) - Göteborg
21 sept	Tillsammans försvarar vi Sverige - medlemsaktivitet Kviberg
26 sept - 2 okt	Krisberedskapsveckan Tre För din säkerhet event
1 - 2 okt	Krisberedskap grunder (R) - Väddö.
19 okt	Förvarsforum (gem. med KKrVA och fören. för GBG Försvaret)
26 okt	För din säkerhet Kviberg Öppen för allmänheten
30 okt - 4 nov	Military Camp för gymnasieelever. GBG Garnison (R)
16 nov	Medlemsaktivitet Kviberg
24 nov	För din säkerhet Kviberg Öppen för allmänheten
30 nov	Introduktion nya medlemmar - via teams
3 - 4 dec	Samverkan och ledning (R) - Tylebäck
3 dec	Soldatprov
9 - 11 dec	MIC Kurs (R)
v. 1-52	Web-föreläsningar ungdom
v. 1-52	Web-föreläsningar vuxen
v. 1-52	FöUtb instruktörsteam region Väst
v. 1-52	Ungdom enl. kap 2.3, inkl tävling HvSS

Europas ödesstund?

Av Robert Dalsjö, Niklas Granholm | 10 feb 2022

Foto: Shutterstock.com

Den storpolitiska kris som i skrivande stund utspelar sig handlar egentligen inte om Ukraina, den handlar om maktordningen i Europa och vår kontinents framtid. Efter årtal av missnöjt mumlande och smågruffande har Ryssland nu ställt saker på sin spets genom att öppet och tydligt göra uppror mot den europeiska säkerhetsordning som inrättades efter kommunismens och Sovjetunionens kollaps i början av 1990-talet. Krisdynamiken är för närvarande mycket snabb och förutsägelser om utfallet blir mycket osäkra.

Under krigshot och med Ukraina som gisslan kräver Ryssland i princip att klockan vrids tillbaka drygt 30 år, att Natos utvidgning inte bara stoppas utan också rullas tillbaka. Man kräver att länderna som en gång ingick i Sovjetunionen (utom kanske Baltikum) åter blir ryska lydstat, att de forna Warszawapaktsländerna blir andra klassens Natomedlemmar utan skydd av allierad trupp, att Natostyrkor bara får uppträda på det 'gamla' Natos territorium, och att alla amerikanska kärnvapen dras tillbaka till USA.

Dessutom kräver man en snabb och fullständig kapitulation inför detta ultimatum, 'annars tvingas man ta till andra metoder...'

Därmed har Putin inte bara till fullo bekräftat de farhågor som vi och en del andra bedömare haft angående Rysslands mål och metoder, som ibland har avfärdats som 'alarmism' och 'rysskräck'. Dessutom har Ryssland också definitivt satt punkt för den jämförelsevis fredliga och optimistiska period i Europeisk historia som inleddes med Berlinmurens fall 1989. Hur det än går i den nu pågående krisenså har post-kalla krigstiden tagit slut och en ny historisk epok börjat, en epok vars huvuddrag är ännu lika okända som det namn framtidens historiker kommer att ge den. Den kommande säkerhetspolitiska epoken kommer åtminstone delvis att formas av hur vi och resten av västvärlden väljer att agera nu. Likaväl som det andra världskriget kan ses som en fortsättning på det första, så kanske den stormaktskonflikt vi nu står i början är en fortsättning på det kalla kriget, om än med 30 års uppehåll och med ändrade ideologiska förtecken.

Bedömare både i väst och i Ryssland svävar i okunnighet om vad som är den egentliga avsikten med de ryska krigshoten och de fräcka kraven, liksom varför de kommer just nu eller vad nästa drag kan vara. Putin håller korten tätt intill bröstet – inte ens hans egna diplomater verkar veta – och tvingar därmed världen att spekulera, gardera, eller hoppas. Tre huvudsakliga, alternativa avsikter syns möjliga:

Det ryska krigshotet är en bluff för att tvinga USA och västländerna till geopolitiska eftergifter, och de ohemula kraven betyder att det finns ett förhandlingsutrymme, eftersom varje västlig eftergift som görs för att nå en kompromiss ändå skulle vara en vinst för Kreml.

Kraven som ställts är orimliga och är menade att avvisas för att därmed ge Putin legitimitet att starta ett krig enligt formeln 'Vi erbjöd en fredlig lösning men den avvisades och tvingas därför att ta till andra medel'.

Kraven och hoten är främst drivna av ett länge uppdämt behov att hämnas på USA och västvärlden för Sovjetimperiets fall och av frustration över att inte behandlas som stormakt. Nu är förutsättningarna de rätta för att åtgärda dessa 'historiska oförrätter' och visa världen att Ryssland är en riktig stormakt. Det är möjligt att Putin inte hade bestämt sig om han skulle skrämmas eller kriga innan han utlöste krisen, utan att han spelat på gehör och anpassat handlandet efter vad som tycks fungera. I vilket fall har han och Ryssland hamnat i händelsernas centrum och tas på allvar som stormakt, vilket länge har varit ett mål i sig.

Det ryska agerandet utgår från en självbild som självklar stormakt med särskilda privilegier, och en helt annan världsbild än den som är förhärskande i västvärlden. I västvärlden ser vi fred och samarbete mellan länder som det normala, där konflikter löses med dialog eller förhandlingar. Militärt våld ses som något fult som i det längsta ska undvikas. Så ser man inte på omvärlden i Kreml, och inte heller i breda lager i Ryssland. Där menar man att världen är en ständigt pågående maktkamp där den starkares rätt råder och där militär makt är ett av de främsta instrumenten för att hävda sina intressen. Då gäller det att vara stark och hård för att kunna hävda sig; att de svagare blir slagna eller tvingas lyda ses som naturens ordning. Västligt tal om moral, samarbete och demokrati ses bara som skenheliga dekorationer.

Följaktligen ses endast stormakter som fullt ut suveräna och militärt svagare stater ses som schackbönder utan egen vilja

vilka saklöst kan flyttas runt på spelplanen. En stormakt behöver heller inte följa de regler som satts upp, regler är bara till för småfolket. Ett viktigt tecken på stormaktsstatus är att man har en intressesfär där man styr och ställer, att svagare stater underordnar sig stormaktens vilja, samt att detta tillstånd är erkänt och accepterat av andra stormakter. Därför strävar man också efter uppgörelser direkt med andra stormakter – det är ju ändå de som bestämmer – och blir irriterade när USA vill rådslå med sina allierade.

I det ryska åsiktspaketet ingår också en stor komponent av förakt för svaghet. Putin kan ha bestämt sig för att, med Gudrun Perssons ord, stjärnorna nu står rätt för att göra en framstöt när västvärlden verkar försvagad: USA har inrikespolitiska problem, drog sig kaosartat ut ur Afghanistan, och vill fokusera på Kina; Merkel har avgått och ersatts av en svag koalition i Berlin; britterna bråkar om Brexit; Macron står inför omval; och EU är en fjäderlätt *quantité négligeable*. Dessutom ser man generellt Europa som dekadent och förvekligt.

Mot bakgrund av en sådan självbild och världsbild kan Sovjetimperiets fall ses som en katastrof och som en oförrätt som nu måste rättas till genom att Ryssland återupprättar överhöghet över sin "naturliga" och "historiska" inflytandesfär. Likaså att man förväntar sig att omvärlden gaddar hop sig mot Ryssland för att försvaga och utnyttja det.

Så när Ryssland – världens största land, med en stark armé och världens största kärnvapenarsenal – nu kräver "garantier för sin säkerhet" mot småstater som Estland eller mot svaga stater som Ukraina, så är det inte säkerhet i vår mening det handlar om. Det landet kräver är en säkerställd och av USA erkänd

överhöghet över sina grannländer och ett erkännande av sin status som stormakt med särskilda privilegier.

Självs- och världsbilden kan i våra ögon te sig som absurd och paranoid, och vi har ofta svårt att ta den på allvar. Men mycket tyder på att det faktiskt är så som regimen i Kreml och många av dess undersåtar uppfattar sig själva och världen, och att de också tror på sin egen propaganda. Varför skulle de inte göra det när vi i västvärlden har trott på vår propaganda, exempelvis om historiens slut eller ett fredligt Afghanistan?

Hur har då västvärlden och särskilt USA reagerat på den ryska utmaningen? Här behöver man betänka att västvärlden i grunden är splittrad i sin syn på Ryssland och hur landet ska hanteras, men att man ändå strävar efter att upprätthålla en enad fasad utåt, särskilt som Ryssland gärna underblåser och spelar på västlig splittring. Därför har USA bedrivit intensiva konsultationer, främst inom Natokretsen, för att kunna presentera en någorlunda enad linje mot Ryssland.

Inom Europa är det så att ju längre bort från Ryssland ett land ligger, desto mindre problem tycker man att Ryssland utgör. Och det är ju kanske naturligt att polacker, med annorlunda och betydligt bistrare historiska erfarenheter har en annan syn på Ryssland än vad exempelvis portugiser har. Så länderna i östra Europa – Baltikum, Polen, Rumänien m fl – ser sedan gammalt Ryssland som ett existentiellt hot som måste hanteras med avskräckning och försvar, vilket avspeglas i deras reaktioner på dagens kris, medan länderna väster om Warszawa – Tyskland, Frankrike, Italien m fl – har en mer avslappnad hållning och föredrar handel och dialog. Storbritannien utgör därvidlag ett undantag – särskilt sedan kemvapenattacken i Salisbury ser brittena nog ryssarna som skurkar som ska hållas kort, vilket tydligt märkts i deras hållning

i krisen.

Splittringen i USA har en annan karaktär. Där går skiljelinjen huruvida man antingen lutar åt att sluta en *grand bargain* med Ryssland om Europa för att i stället kunna koncentrera krafterna på vad som ses som den stora utmaningen: Kina, eller om man menar att de amerikanska intressena i Europa är så starka och den ryska utmaningen så allvarlig att den måste bemötas här och nu, trots att Kina på sikt är viktigare.

Dessa skillnader i synsätt har – föga överraskande – hittills resulterat i en politik som kombinerar piska och morötter: För det fall att Ryssland åter anfäller Ukraina utlovar man hårda sanktioner och utökat militärt bistånd till Ukraina. Samtidigt säger man också att USA eller Nato inte kommer att försvara Ukraina militärt, den rätten har bara Natomedlemmar. Om Ryssland avstår från att anfälla så håller man öppet för samtal och förhandlingar om några av punkterna på Rysslands kravlista –dock inte de mest fräcka och långtgående. Natos dörr sägs fortfarande stå öppen. Bakom kulisserna märks dock en oenighet om hur hårda sanktionerna ska vara och hur de ska utformas. Föga förvånande vill bla Tyskland gå försiktigt fram och helst inte stoppa gasledningen Nord Stream 2 eller utesluta Ryssland ur banksystemet SWIFT. Vad gäller vapenstöd till Ukraina har USA och Storbritannien de senaste dagarna flugit in tonvis med vapen och ammunition, medan Tyskland hittills har erbjudit 5000 hjälmar och ett fältsjukhus, samt blockerat militärt stöd från Baltikum med tysk materiel från forna DDR. I skrivande stund har USA och Nato svarat skriftligen på Rysslands ultimatum, men ignorerat de mest långtgående kraven (stopp och tillbakarullning av Natoutvidgningen m m) och endast erbjudit förhandlingar om smärre frågor såsom reglering av kort- och medeldistansrobotar, militära övningar

m. Svaret får betecknas som relativt tufft till innehållet, om än inte till formen. Bollen har därmed åter hamnat hos Putin, som nu måste bestämma sig för om han ska backa, fortsätta tuffvägningen eller fullfölja med ett större militärt angrepp på Ukraina.

Omvärlden skulle nog dra en lättnadens suck om Putin skulle välja att backa ur planeringen, och kanske blunda för om han då också erkände utbrytarregimerna i Donbas och stationerade trupp där, samtidigt som han permanentade en betydande rysk militär närvaro i Belarus. Detta utfall skulle i och för sig betyda en inte obetydlig geopolitisk nettovinst för Putin jämfört med utgångsläget. Särskilt närvaron i Belarus skulle rejält öka hotet mot Polen och Litauen, men frågan är om detta skulle väga upp nesan av att ha ställt ultimatum och bli snubbad. Varför skulle då omvärlden ta Ryssland på allvar nästa gång det skramlar med vapnen och hotar med krig? De signaler som den senaste tiden kommit från erfarna utländska bedömare pekar också alltmer på att flera varianter på ett stort och våldsamt angrepp på Ukraina kan vara nära förestående. Målet skulle vara att knäcka Ukrainas motstånd och installera en rysk marionettregim i Kiev. Samtidigt, att starta ett storkrig är ingen liten sak, och man vet aldrig hur det slutar.

Vi har gjort en servettskiss av möjliga utfall av krisen, och inget ser särskilt bra ut:

Inget avgörande, halvdan kompromiss om fortsatta förhandlingar som dämpar den akuta den akuta krisen men problemet kvarstår och Ryssland kommer efter en tid att fortsätta med sin *coercive diplomacy*.

Väst ger sig, USA offerar Östeuropa för att få lugnt i Europa och kunna koncentrera sig på Kina. Det kan här finnas flera olika varianter eller grader, men som grundtips blir f.d.

Sovjetunionens område (minus Baltikum) en erkänd rysk inflytandesfär och i f.d Warszawapaktländer (plus Baltikum) får inga styrkor från "gamla Nato" baseras/uppträda/vistas, vilket i praktiken skulle göra de östliga medlemmarna skyddslösa. De gamla Natomedlemmarna kanske hoppas att sitta i orubbat bo, men en sådan allvarlig maktförskjutning till Rysslands fördel och till västs nackdel skulle oundvikligen påverka hela Europa.

Ett ryskt angrepp lyckas, en marionettregim installeras i Kyiv. Väst/Nato svarar med akut förstärkning av medlemsländerna på östflanken och – över tid och sannolikt efter inre konvulsioner – med att en brytning med Ryssland accepteras och Nato-Rysslandsavtalet från 1997 betraktas som dött, samt att en mer robust militär närvaro i Östra Europa etableras. På några års sikt uppstår ett helt nytt europeiskt mönster.

Ryskt angrepp kör fast (jfr. Tjetjenien 1994-1995). Nato förstärker de östliga medlemmarna tillfälligt, men hur agerar Ryssland i nästa steg? Förstärker och/eller eskalerar sig ur knipan? Retirerar? Palatskupp mot Putin?

Ryskt angrepp möter segt motstånd över tid (jfr. Afghanistan 1980-tal). Ockupation etableras, men över tid kan förlusterna leda till inre konvulsioner i Ryssland. Nato förstärker de östliga medlemmarna akut, sedan permanent, vilket leder till ett helt nytt europeiskt mönster.

Vilken väg Putin väljer kan vi inte i dagsläget veta. Inte heller vilket utfallet blir, men en sak verkar relativt säker: denna kris är det nya kalla krigets motsvarighet till Berlinblockaden eller Koreakriget, och vi vet inte vad som kommer efter. Den ruptur som den av Ryssland skapade krisen utgör, leder sannolikt till flera olika malströmmar med oförutsebara följder. Att påverkan på svensk säkerhet och framtid blir genomgripande kan man dock utgå ifrån.

CRM Försvarsutbildarna x Försvarsinformation på webb... x +

forsvarsutbildarna.se/goteborg/forsvarsutbildarna-goteborg/forsvarsinformation-pa-webben/

Appar Importerat från IE Min myndighetss... Intranät - Intranät Startida - Försva... Citrix Receiver Nyheter från Sver... Odd Fellow Orden Importerat från Fir...

Mina webbplatser Försvarsutbildarna Göteborg Nytt Redigera sida Hej, bertil.garpland

VÅR HISTORIA

VERKSAMHET, EVENT OCH UTBILDNING

FÖRSVARSINFORMATION PÅ WEBBEN

KKrVA blogg

Nätbaserade föreläsningar

Diverse filmer/webbinarer om totalförsvaret

Grundkurs totalförsvarsinformation

Skriven information om totalförsvaret, pdf m m

KRISBEREDSKAP

UNGDOMSVERKSAMHET

MEDLEMSKONTAKT

BLI MEDLEM

KONTAKTA FÖRBUNDET

LOKAL BOKNING FÖRBUNDSLOKALEN

FÖRSVARSINFORMATION PÅ WEBBEN

Här har vi samlat ett urval av den totalförsvarsinformation som finns på "webben".

En stor mängd information är tillgänglig och sökbar på "nätet". Att googla fram information är ett vedertaget arbetssätt.

På förbundets hemsida har vi sammanställt ett urval av tillgänglig försvarsinformation.

Två viktiga länkar är [Försvarsmakten/samtalet](#) och [MSB-Totalförsvaret ett gemensamt ansvar](#). Vi föreslår att du börjar med dessa.

Resten har vi sorterat under fem rubriker:

[Kungl Krigsvetenskapsakademiens blogg](#)

[Länk till webbföreläsningar](#)

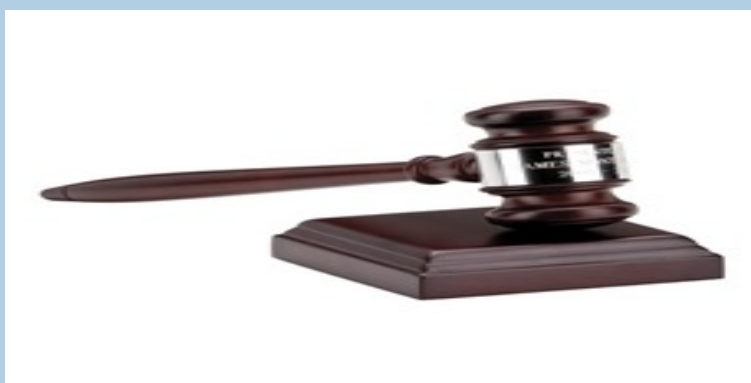
[Länk till "skrifter", utredningar, pdf:er m m](#)

[Div filmer/webbinarer om totalförsvaret](#)

[Länk till grundkurs totalförsvarsinformation](#)

Förbundsstämma

23 mars kl. 18:00 förbundsstämma. Kl. 19:00 föredrag. Kvibergs kantin, Övre kaserngården 12, Kvibergs kaserner.

Kvällen inleds med två stämmor klockan 18:00. Lv6 kamratförening och vår egen. Till vår är förbundsstyrelsen, revisorer och delegater från förbundets föreningar kallade. Stämmohandlingar ligger på förbundets hemsida. [Följ den här länken.](#)

Därefter serveras sedvanlig pytt i panna och på det följer föredrag av Öv Fredrik Zetterberg som är chef för Militärhögskolan i Halmstad. Alla förbundets medlemmar och medlemmar i kamratföreningar är välkomna klockan 19:00.

För att beräkna hur mycket mat vi ska beställa vill vi ha in en anmälan.

Anmälan skickas till Goteborg@forsvarsutbildarna.se
Skriv förbundsstämma i ämnes raden och ditt namn.

Hur skall civilbefolkningen skyddas

Av Berndt Grundevik | 19 jan 2022

Foto: MSB

Den 15 december 2020 fattade riksdagen ett nytt försvarsbeslut, "Totalförsvaret 2021-2025" (FöU4).

Mot bakgrund av det över tid försämrade säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde har riskdagen med bred enighet fattat beslut om att öka försvarsanslaget från ca 1,1% av BNP till ca 1,5% av BNP successivt till 2025. Både det militära och civila försvaret skall stärka sin förmåga.

Artikeln avhandlar tänkbara principer avseendet civilbefolkningens skydd vid höjd beredskap.

Några grundvärden

Det civila försvaret anslagshöjdes 2021 med 1 miljard kronor och under kommande år ökar satsningen stegvis, totalt med 4,2 miljarder kronor fram till 2025.

Inför beslutet var försvarsberedningens bedömning att ”mycket av det som tidigare fanns inom det civila försvaret vad gäller skydd av befolkningen mot krigets verkningar till stora delar är avvecklat och att det därför finns ett behov av ett skydd som är anpassat till dagens förhållanden”. Därutöver ansåg försvarsberedningen att ”befintliga skyddsrum skall istandsättas”. (Citat från sidan 138 i prop.2020/21:30.)

Regeringen delade försvarsberedningens bedömning och mot denna bakgrund ansåg regeringen att det var av betydelse att slå fast en tydlig inriktning och närmare planering för en ändamålsenlig utveckling av framtidens skydd av civilbefolkningen vid höjd beredskap och då ytterst krig.

Regeringen gav i maj 2021 i uppdrag till Britt Bohlin som särskild utredare att se över skyddet av civilbefolkningen.

Utredningen/Dir.2021:30 Civilbefolkningens skydd vid högre beredskap

I justitiedepartementets pressmeddelande från 6 maj 2021 framgår bl a följande rörande uppdraget;

Den särskilda utredaren ges i uppdrag att utreda hur det framtida fysiska skyddet av civilbefolkningen mot direkta konsekvenser av krigshandlingar på svenskt territorium bör vara utformat och uppdraget ska redovisas senast den 7 november 2022.

Utredningsuppdraget är ett viktigt led i arbetet med att långsiktigt säkerställa att Sverige har ett civilt försvar som på ett ändamålsenligt sätt skyddar civilbefolkningen, och att viktiga samhällsfunktioner fungerar och bidrar till Försvarmaktens förmåga att möta ett väpnat angrepp.

Den särskilda utredaren ska bland annat:
analysera och ta ställning till vilken betydelse det nuvarande skyddsrumbeståndet och andra befintliga skyddade utrymmen har som fysiskt skydd för civilbefolkningen mot direkta konsekvenser av krigshandlingar på svenskt territorium, kartlägga och analysera ansvarsförhållanden och förmåga på lokal, regional och nationell nivå gällande planering och genomförande av utrymning och inkvartering vid höjd beredskap och ytterst krig, analysera och lämna förslag till en stödorganisation som under ledning av en myndighet eller annat offentligt organ kan genomföra insatser exempelvis inför eller i samband med att skyddsrum används eller utrymning och inkvartering genomförs.

Hur bör ett relevant befolkningskydd vara utformat?

Utgående från utredarens uppdrag finns flera grundvärden att beakta för att utforma ett relevant befolkningskydd.

Artikeln gör inga anspråk på att vara heltäckande utan syftet är att väcka tankar för fortsatt diskussion i frågan.

En logisk början är att försöka definiera vad som kan anses vara ett relevant "fysiskt skydd" för civilbefolkningen. Därtill bör man koppla hotbild, tillgänglighet och några bärande principer för det som riksdagen uttrycker, d v s "behov av ett skydd som är anpassat till dagens förhållanden".

Hotbild. Riksdagen har genom totalförsvarsbeslutet fastställt att befolkningskyddet måste dimensioneras för "krigshandlingar på svenskt territorium". Här krävs en nyanserad bild vad detta rimligtvis kan innebära. Skulle Sverige drabbas av ett krig så är det högst troligt att de mål som en motståndare vill bekämpa i första hand är militära (bl a luftvärn, flyg/marin baser,

radarinstallationer och ledningsplatser) samt viktiga funktioner för samhället (bl a strömförsörjning, kommunikationer och knutpunkter för transporter). Det bedöms mindre troligt att medvetna bekämpningsinsatser skulle genomföras specifikt mot befolkningen. Detta mot bakgrund av precisionen hos moderna vapensystem samt att sådana handlingar förmodligen skulle motverka sitt syfte. Således är bilden av slaget om Storbritannien i början av andra världskriget då tyska bombanfall utfördes sannolikt irrelevant.

Innebörd av fysiskt skydd. Mot bakgrund av ovanstående är min bedömning att moderna skyddsrum behöver stå emot splitter från glas, betong m m. Således kan nya skyddsrum också byggas ovan jord. Dessutom är det av avgörande betydelse att moderna skyddsrum kan hantera olika former av kontaminerad /förorenad luft så att befolkningen kan få ren luft! Därutöver är värme och tillgång till vatten viktigt. I vårt moderna samhälle är det också av stor betydelse att befolkningen kan kommunicera bl a på social medier. Moderna skyddsrum bör också innehålla möjligheten att ladda mobiltelefoner/datorer i syfte att viktiga informationskällor ska kunna bidra till befolkningens motståndskraft. **Beakta skydd i hela spektra fred-kris-krig.** Skyddsrum behöver vara utformade för att ge skydd åt befolkningen vid alla former av kriser. Ett skyddsrum som klarar hoten i krig bör givetvis också kunna nyttjas vid andra kriser oavsett beredskapsnivå.

Om det exempelvis inträffar en olycka där en tankbil med farlig last havererar så bör befolkningen inom det område som drabbas snabbt kunna uppsöka skyddsrum för att få möjlighet till ren luft.

Om landet befinner sig i en gråzonssituation, d v s det pågår olika former av angrepp utan att krig definierats råda, kan det finnas behov av befolkningsskydd när värme, el och rent vatten saknas samt att luften kan vara kontaminerad.

Några bärande principer vid utveckling av ett relevant befolkningsskydd

Tillgänglighet, närhet och enkelhet; Skyddsrummen bör finnas där människor uppehåller sig exempelvis nära hemmet, nära arbetsplatsen (alternativt skola eller dagis) och i anslutning till transporterleder i befolkningscentra.

Multifunktionalitet; Givetvis bör man iståndsätta de skyddsrum som fortfarande finns kvar och som i grunden fyller sitt syfte. Dock bör man beakta de faktorer som berörts samt behovet av multifunktionalitet. Exempel på detta kan vara att parkeringsgarage i ett sjukhus är förberedd att snabbt göras om till skyddsrum för patienterna. Källarlokalerna /förrådsutrymmen på äldreboenden är förberedda att kunna vara skyddsrum. Lämpliga utrymmen på arbetsplatsen definieras och förbereds.

Larmning; I modernt samhälle finns det goda möjligheter att snabbt nå befolkningen med information genom mobiltelefonsystemet. Detta tillsammans med traditionell larmning skapar förutsättning för snabbhet samt för undvikandet av missförstånd och osäkerhet.

Information och övning. När skyddsrumskonceptet inkluderande larmning är fastställt behöver relevant information och instruktion spridas till hela befolkningen. Lokalt behövs någon gång årligen övningar genomföras så att människor hittar sitt skyddsrum på samma sätt som man genomför lokala övningar för att utrymma vid brand.

Jämförelse med andra länder

Det är viktigt med jämförande studier med andra länder rörande principer för befolkningskyddet, effektivitet, kostnader m m, Här kan jämföras hur man avser utveckla befolkningskyddet i övriga nordiska länder. Samtidigt bör vi också titta tillbaka på hur vi själva gjorde före 1990 talet och ta det bästa från dåvarande koncept och anpassa till aktuell och framtida samhällsplanering. Israel är ett annat intressant land att studera. Utifrån den hotbild som finns, bl a avseende raketbeskjutningar där stridsdelen kan innehålla både sprängämnen och gas i olika former, har ett heltäckande befolkningskydd utvecklats. Det kan inte uteslutas att Israel idag är världsledande inom området befolkningskydd. I stort bygger det israeliska konceptet på bl a följande fundament;

Att snabbt få varning i det område där hotet uppstår via en speciell app i mobiltelefonsystemet. Därigenom kan livet pågå som vanligt i de områden som inte berörs.

Att inom en minut kunna komma till skyddsrummet. Det innebär att skyddsrum finns förberedda på samtliga arbetsplatser och i hemmen. Exempelvis så är byggkravet att det skall finnas skyddsrum i ett bostadskomplex och att det är ägaren och byggansvarig som ombesörjer detta.

I befolkningscentra är det förberett att tunnelbanesystem, parkeringsgarage m m snabbt kan nyttjas genom att stänga portar och snabbt dra igång luftreningsystemet.

Rekommendationer

Iståndsätt befintliga skyddsrum efter hand som det finns ekonomi.

Skyddsrum bör skydda mot splitter och måste medge "ren luft" vid i alla typer av händelser.

Skyddsrum bör vara kollektiva skydd. Det är inte trovärdigt eller relevant att ånyo köpa in och lagra skyddsmasker i centrallager runt om i Sverige. Satsa pengarna på bra luftfiltersystem till de skyddsrum som iståndsätts.

Gör jämförande studier i övriga nordiska länder samt Israel. Utveckla ett koncept som fungerar i olika händelseutvecklingar och utgå från några bärande principer såsom larmning, närhet till skyddsrummen och att enkelt och snabbt kunna komma i skydd.

Författaren är generalmajor och tidigare arméchef. Han är ledamot av KKrVA.

Foto: Försvarsmakten

Erbjudande om:

Baskurs folkförankring totalförsvaret

Folkförankring är en del av återläggningen av det nationella försvaret. Ytterst handlar det om försvarsvilja och då inte minst insikten om att sättet att signalera detta för omvärlden är vår första och i många avseenden viktigaste försvarslinje. Svenska försvarsutbildningsförbundet har fått uppdrag att utbilda i det nya totalförsvaret.

Försvarsmaktens syfte med folkförankringsprojektet.

- Skapa samtal och bygga kunskap
- Bygga bred folkförankring och bidra till ökad försvarsvilja
- Öka förståelsen för vikten av att Sverige behöver både ett starkt militärt försvar och ett starkt civilt försvar

Hur går det till?

På ett möte/event kommer certifierade informatörer från Förvarsutbildarna till den plats som vi avtalar och lämnar en trettimmars information som innehåller:

- Omvärldsläget och hot samt hotbilder
- Vilka värden vi ska försvara och folkförankring
- Ryssland, EU och Nato
- Totalförsvarets organisation och uppgifter

Om intresse finns kontakta:

Nils-Bertil Garpland E-post:

bertil.garpland@forsvarsutbildarna.se Tel: 0709703335

ÄR ALLT SIG LIKT? OM INTE, HÖR AV DIG.

**RING: 08-788 75 00 OCH BEGÄR VAKTHAVANDE
BEFÄL MARINEN, ELLER MAILA:
MARINEN-TIPS@MIL.SE**

FÖRSVARSMAKTEN

VAD ÄR EN KRIS?

Det är en händelse som drabbar många människor och stora delar av samhället och som **hotar grundläggande värden och funktioner**. Kris är ett tillstånd som **inte** kan hanteras med **normala resurser och organisation**. En kris är oväntad, utanför det vanliga och vardagliga. Att lösa krisen kräver **samordnade åtgärder från flera aktörer**.

HUR BEREDD ÄR DU?

Testa hur förberedd du är inför en kris – klicka dig fram i scenariot och svara på frågor.

[Scenario 1 – Överlevnad](#)

[Scenario 2 – Kommunikation vid kris](#)

[Scenario 3 – Hemberedskap](#)

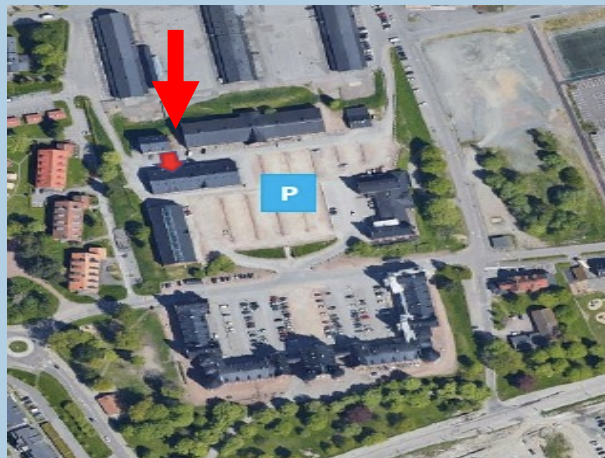
LÄR DIG MER OM KRISBEREDSKAP

Vill du lära dig mer om din krisberedskap? Besök försvarsutbildarnas hemsida. Klicka på länken nedan:

<https://www.forsvarsutbildarna.se/utbildning/for-din-sakerhet/material-din-beredskap/>

Inbjudan till FÖR DIN SÄKERHET!

Övre kaserngården 4C, Kvibergs kaserner, 17 mars klockan 18:30

Vad betyder det för dig att hantera en situation när ljuset inte tänds när du slår på strömbrytaren, mobilen är död och internet har slutat fungera?

På **För din säkerhet!** får du grundläggande kunskaper om var du hittar information vid kriser, hur du skapar din egen beredskap inför att värme, vatten eller el saknas hemma. Du stärker din egen förmåga att ta hand om dig själv och dina nära vid kriser i samhället. Vi riktar oss till dig som är 16 år och äldre.

Anmälan: www.forsvarsutbildarna.se/kris

Eventuella frågor besvaras av

bertil.garpland@forsvarsutbildarna.se

OBS: Lokalen ligger på andra våningen i ett K-märkt hus och är inte handikappanpassad.

För din säkerhet! är kostnadsfritt, eventet bekostas av :

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Energipolitik är säkerhetspolitik

Av Kristian Wendt | 9 feb 2022 |

Bildkälla: Wikimedia Commons

Egen energiförsörjning är en del av vår säkerhetspolitik – hur försörjningen skall gå till är på väg att skapa ett annat dilemma. Som Mats Olofsson mycket riktigt påpekar i sin artikel i KKrVA 15 december är energi grunden för allt liv. Alla som någon gång levt utan mat vet att sallad knappt räcker för att klara livet, skall vi dessutom kunna överleva på längre sikt behöver vi tillföra mer eller ha tillgång till högvärdig energi, allra helst om vi måste försvara oss.

Ett samhälle fungerar på samma sätt. Ett samhälle som har tillgång till energi och förmågan att omsätta och distribuera har också möjlighet att styra var välfärd skall finnas – eller inte. Detta gäller framförallt elenergi.

Andra världskriget avslutades som bekant med att kärnvapen användes.

Sverige hade stått utanför kriget, men insåg kärnvapenförmågans betydelse som maktmedel för att kunna vidmakthålla vår suveränitet. Därför startades tidigt utvecklingen av svenska kärnvapen. Det är lätt att vara negativ till gårdagens säkerhetsrelaterade ambitioner, erfarenheterna har legat till grund för att vi utvecklade egna reaktorer. Från tungvattenreaktorer, som skulle drivas med svenskt uran och bland annat generera plutonium, till lättvattenreaktorer med ändamålet att generera enbart elenergi. Inriktningen mot kärnkraft för fredliga ändamål statuerades av att Sverige undertecknade "icke spridningsavtalet" 1968. Mellan 1972 och 1985 byggde Asea Atom 12 stycken lättvattenreaktorer för elenergiförsörjningen i södra Sverige, i princip helt med inhemska resurser. Nio av dessa var av egen design som även exporterades. De sista som byggdes var dessutom "state of the art" och beräknas kunna drivas i 60, möjligen 80 år? Hur kunde ett litet land i norden klara detta?

Drivkraften utgjordes främst av ett oljeberoende som gjorde oss sårbara, både avseende tillgänglighet och att kostnaderna skenade. Förbränningen genererade dessutom biprodukterna svaveldioxid och koldioxid. Att kärnkraften var det självklara svaret på problemet är verkligen inte fallet, precis som för oljan eller kolet finns många negativa effekter som måste vägas in. Med lösningar uppstår nya problem, hela situationen var alltså ett klassiskt dilemma, Olof Palme sammanfattar det på ett bra sätt i en intervju i "Kvällsöppet" redan 1975 (<https://www.youtube.com/watch?v=MFi7dPzIHKE>).

Varför är då frågan om energiförsörjningen i fokus igen? Står vi inför ett nytt dilemma? Folkomröstningen 1980 innebar ju en successiv avveckling, offentligt ägande, hushållning och att forskning och utveckling av förnybara energikällor skulle

forceras. Avveckling skulle bara ske om det fanns någon ersättare, men eftersom behovet ökat och spås öka ännu mer måste ersättare vara antingen kraftigare eller mer utbyggd. Kan de dessutom inte styras i tid blir det ännu svårare att kunna balansera tillgång och efterfrågan eftersom elen ännu måste produceras i samma sekund som den används. Ett större energibolag uttryckte just förmågan att leverera effekt efter behov som "Två hål i väggen" någon gång på 1990 talet.

FOLKOMRÖSTNING I KÄRNKRAFTSFRÅGAN

I Sverige finns nu sex kärnkraftsreaktorer i drift. Ytterligare fyra reaktorer är färdiga och två är under arbete.

Riksdagen har beslutat att en folkomröstning om kärnkraftens roll i den framtida energiförsörjningen skall hållas den 23 mars 1980. Omröstningen gäller tre olika förslag.

JAG RÖSTAR FÖR FÖRSLAG NR

3

Detta förslag innebär:

NEJ till fortsatt utbyggnad av kärnkraften.

Avveckling av nuvarande sex reaktorer i drift inom högst tio år. En hushållningsplan för minskat oljeberoende genomförs på grundval av

- fortsatt och intensifierad energibesparing
- kraftigt ökad satsning på förnybara energikällor.

Reaktorerna i drift underkastas skärpta säkerhetskrav. Icke laddade reaktorer tas aldrig i drift.

Uranbrytning tillåts inte i vårt land.

Om pågående eller kommande säkerhetsanalyser så kräver, innebär detta förslag självfallet att omedelbar avstängning skall ske.

Arbetet mot kärnvapenspridning och atomvapen skall intensifieras. Ingen uppärbetning tillåts och export av reaktorer och reaktorteknologi upphör.

Sysselsättningen ökas genom alternativ energiproduktion, effektivare energihushållning samt ökad förädling av råvaror.

Trots att det är mer än 40 år sedan folkomröstningen är de tre alternativen fortfarande en vattendelare i samhället. Linje två var ju "nja", de andra två var ja eller nej. Trots att linje två vann påminner dagens energipolitik mer om linje tre. Förnybart skall nu ersätta kärnkraft och så sent som 2017 klubbades förbjudet mot uranbrytning i Riksdagen. I bakgrunden finns också kärnvapenfrågan, trots att det överhuvudtaget inte finns något sammanhang till svensk energiförsörjning. Lite provocerande skulle man därför kunna säga att linje tre i princip är en programförklaring för dagens energipolitik, trots att den avsåg tiden kring 1980 och trots att vi har ett överhängande koldioxidproblem och ökat behov av elkraft där kärnkraft tvärtom är en möjliggörare.

Känslorna om det potentiellt skadliga med kärnkraft är högst naturlig. Men om ovidkommande faktorer blandas samman och rädslan inte balanseras emot effekterna blir det givetvis lätt ett skapat problem och ett slagträ i den politiska debatten. Till och med miljökampen Björn Gillberg ondgör sig över dagens energipolitik som han hävdar är en hysteri och till och med ett hot mot demokratin

(<https://www.youtube.com/watch?v=CJcIXznbsV4>). Något nytt dilemma har vi alltså knappast, däremot drivkrafter som skapar problem.

Vi har hanterat energiförsörjningsdilemmat genom att ha egen elproduktion och eldistribution. Metoderna för detta utgörs av vattenkraft i norr och kärnkraft i söder, ett utbyggt distributionsnät som når hela landet, ett högt tekniskt kunnande, en lösningsorienterad ingenjörskår, en vilja att kunna stå på egna ben och ett situationsanpassat ledarskap. Det finns stora likheter med försvars- och energipolitik.

Dessa två barriärer, en riktat utåt och en inåt, kräver båda långsiktighet, långt mycket längre än politikens mandatperioder.

Är det ansvarsfullt av politikerna att göra denna fråga till ett politiskt slagträ bara för att vinna poäng? Nej, Sverige behöver, liksom återtagen försvarsförmåga, en vidmakthållen och egen energiförsörjningsförmåga. Om vi spelar bort denna möjlighet kan vi successivt tvingas in i händerna på andras beslut. Detta är redan på väg att hända.

Författaren är major i reserven och Technologie kandidat. Till vardags arbetar han på Vattenfalls Produktionsstab som teknisk rådgivare i kärnkraftsteknik.

Hittade några äldre bilder från kalla kriget.
Budskapen är säkert lika aktuella idag

VI AKTIVT RAPPORTERA!

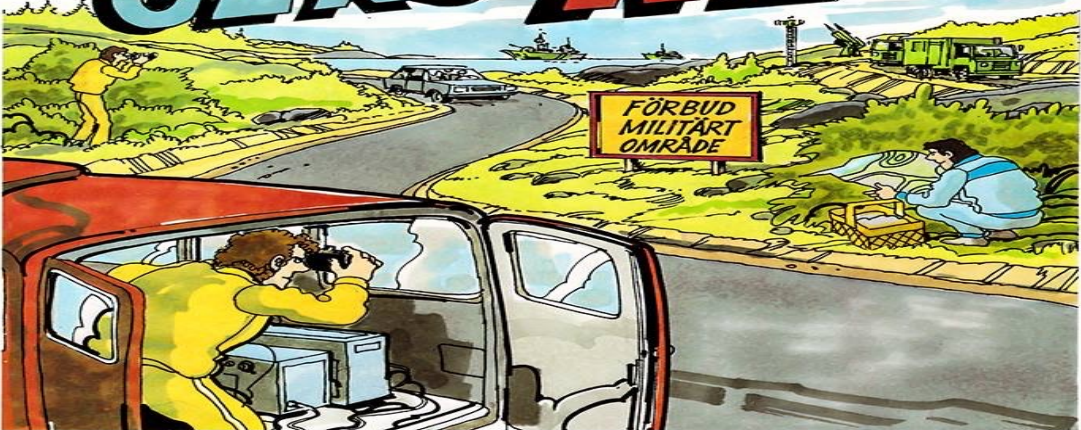

**ÄVEN VI LÄGGER
PUSSEL**

M7749-706061

FÖR- BEREDELSE GÖRS NU!

**RAPPORTERA DET
DU SER**

M7749-706051